

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 2, Article Number: 1C0136

EDUCATION SCIENCES

Received: October 2009

Accepted: March 2010

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Elvan Yalçınkaya

Ibni Sina Primary School

eykaya79@mynet.com

Erzurum-Turkey

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE PERFORMANS DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMININ
ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINA VE DERSE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ**

ÖZET

Araştırmanın amacı, performans değerlendirme yaklaşımının sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarılarına ve derse yönelik tutumlarına olan etkisini incelemektir. Araştırma modeli ön test son test kontrol gruplu deneysel desen olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın kontrol grubunda 23, deney grubunda 23 olmak üzere toplam 46 öğrenci bulunmaktadır. Kontrol grubundaki öğrencilerle Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesi, ders kitabı temelli yaklaşım esas alınarak işlenmiş ve geleneksel değerlendirme uygulanmıştır. Deney grubunda ise performans değerlendirme yaklaşımına uygun etkinlikler yapılmıştır. Araştırma sonucunda; performans değerlendirme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarını, ders kitabı temelli öğrenme yaklaşımına göre daha fazla artırdığı görülmüştür. Öğrencilerin derse yönelik tutumlarına etkisi hususunda ise iki yaklaşımın arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Fakat deney grubu öğrencilerinin tutum ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Bilgiler, Ölçme, Değerlendirme,
Performans Değerlendirme, Performans Görevi

**THE EFFECT OF PERFORMANCE ASSESSMENT APPROACH TO THE STUDENTS' LEVEL
OF ACHIEVEMENT AND ATTITUDE OF THE STUDENTS FOR TEACHING SOCIAL
STUDIES**

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate how the performance assessments approach effect students' academic success and attitude towards lessons at social studies lessons. The study model is designed as experimental design with pre test post test control group. The control group includes 23 students, experiment group include 23 students and there are total 46 students. Economy and Social Life unit is studied with control group students by lesson book based approach and traditional assessment is carried out. Activities suitable for performance assesment approach are carried out with experiment group. At the result of the study, it is suggested that performance assessment approach increases the students' academic success more than lesson book based learning approach. There is no meaningful difference between two approaches about the students' attitude towards lessons. But there is a meaningful difference between pre test and post test attitudes of experiment group students.

Keywords: Social Studies, Measurement, Assessment,
Performance Assessment, Performance Task

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Dünyada son yıllarda her alanda yaşanmakta olan değişim ve gelişimin etkilerini, eğitim sistemimizde görmek mümkündür. Bu değişim ve gelişmeler eğitim sisteminde yeni anlayış, yaklaşım ve yöntem-tekniklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Eğitim sisteminde yaşanan değişim ve gelişimin en önemli boyutunu ise öğretmen merkezli davranışçı öğretim kuramından öğrenci merkezli yapılandırmacı öğretim kuramına geçiş oluşturmaktadır.

Dünyada yaşanan hızlı değişim, sosyal bilgiler öğretimini de yeniden yapılanmaya zorlamıştır. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri'nde bu alanı yönlendiren en etkili kurum olan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS), 1997 yılında, ülkeyi XXI. yüzyıla taşıyacak sosyal bilgiler öğretiminin her şeyden önce yapılandırmacı öğrenme kuramına dayanması gerektiğini vurgulamıştır (Öztürk ve diğerleri, 2007).

Eğitim-öğretim etkinliklerinde yapısalcı yaklaşıma bağlı olarak bütüncül öğretim ilkesinin belirlenmesi, ölçme-değerlendirme uygulamalarında da bütüncül bir yaklaşımı beraberinde getirmiştir (Bıçak, 2008). Bütüncül değerlendirme yaklaşımı öğrencilerin performanslarına dayalı değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır. Çünkü, XXI. yüzyılda öğrenme, sadece gerçekleri ve yöntemleri öğrenmeyle ilgili olmayıp aynı zamanda bilgiyi kullanma ve bilgileri bütünleştirme süreciyle de ilgilidir. Bu yüzden eğitimciler sırf öğrenmeden başka, öğretimde etkili değerlendirme yapmaya da ihtiyaç duymaktadırlar (Fadel, Pasnik ve Honey, 2007). Öğretim-öğrenme sürecinde yaşanan değişime paralel olarak eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında da önemli gelişmeler olmuştur.

Geleneksel yöntemlerde öğrenci başarısının değerlendirilmesi, genellikle öğretim sürecinden ayrı ve daha çok ürüne ağırlık verecek bir şekilde ele alınmakta; bu amaçla daha çok çoktan seçmeli ve kısa cevaplı testlerle, yazılı ve sözlü yoklamalara önem verilmekteydi. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında ölçme ve değerlendirme, öğretim sürecinin bir parçasıdır ve sadece öğrenmenin başında ve sonunda değil, öğrenme süreci boyunca yer alır. Ayrıca sürece de ağırlık vermesi nedeniyle, eski yaklaşıma göre daha çok ve çeşitli ölçme araç veya yöntemlerinin kullanılmasını gerektirir. Performans değerlendirme, geleneksel olarak kullanılan kâğıt-kalem testleri ile birlikte, öğrencinin sınıf içi ve sınıf dışındaki davranışlarını izleyerek, süreç içindeki performansını gözleyerek, ilgisini, tutumunu ölçerek ve öğrenciyi de değerlendirme sürecine katarak ölçme ve değerlendirmeyi geniş bir açıdan ele almaktadır (Gelbal ve Kelecioğlu 2007).

Genellikle, geleneksel testlerin yerine geçmek ve eksikliklerini tamamlama amacıyla performans değerlendirme kullanımına doğru güçlü bir akım bulunmaktadır (Hill, Brown, Rowe ve Turner, 1996; Lewis, 1996; Messick, 1994; OECD, 1996; Saranchuk, 1998). Performans değerlendirmenin sınıf projeleri, deneyler, dramatizasyon ve demanstrasyon gibi biçimleri bulunabilir (Saranchuk, 1998:).

Otantik değerlendirme, performans dayalı değerlendirme veya alternatif değerlendirme olarak da bilinen performans değerlendirme, 1990'lı yıllarda ortaya çıkmış ve Grant Wiggins, Ted Sizer ve Lauren Resnick tarafından eğitime yansıtılmıştır (DiMartino ve diğerleri, 2007).

Wiggins (1990)'e göre performans değerlendirme, en iyi öğretim etkinliklerini bünyesinde barındıran ve öğrencinin edindiği bilgilerle etkili bir performans sergilediği otantik bir değerlendirme yaklaşımıdır. Herman, Aschbacher ve Winters (1992) ise genel olarak, performans değerlendirmeyi; öğrencilerin gerçek ve otantik problemleri

çözmek amacıyla, amaca uygun beceriler geliştirdiği, önceki bilgilerinin hatırlayarak yeni öğrenmeler sağladığı, karmaşık ve önemli görevleri yerine getirdiği bir değerlendirme olarak tanımlanmaktadır.

Performans değerlendirme, MEB Sosyal Bilgiler Öğretim Programı (2005)'nda öğrencilerin, öğrenme türleri gibi bireysel özellikleri dikkate alınarak, bunları eyleme dönüştürmelerini sağlayacak durum ve ödevler olarak tanımlanmaktadır. Görüldüğü gibi performans değerlendirme sadece performans görevinden oluşmamakta olup MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2006)'nde şu şekilde belirtilmiştir:

"Öğrencilerin performansını belirlemeye yönelik çalışmalar; ders ve etkinliklere katılım ile performans görevlerinden oluşur".

Son yıllarda yapılan çok sayıda araştırma, performans değerlendirmenin oldukça etkili bir değerlendirme olduğunu ortaya koymaktadır (Berryman ve Russell, 2001). Khattri, Reeve ve Adamson (1997), performans değerlendirmenin eğitimde değerlendirme sistemine eklenmesinden bu yana bu değerlendirme anlayışının eğitim ve öğretim faaliyetlerini önemli ölçüde geliştirdiğini ifade etmektedirler.

Performans değerlendirme türleri; portfolyolar, rubrikler (değerlendirme ölçekleri), öz değerlendirme, akran değerlendirmesi, grup değerlendirmesi, kontrol listeleri, birebir görüşmeler, gözlemler, yazılı görevler, sergi ve gösteriler, performans görevi ve sunumlar, öğrenme kayıt defterleri, günlükler, uzun süreli projeler ve video kayıtlı öğrenci çalışmaları olarak sınıflandırılabilir (Williams, 1998). Performans değerlendirme yaklaşımında kullanılacak önemli tekniklerden birisi de performans görevidir. *Glossary of Assessment Terms and Acronyms Used in Assessing Special Education Students (CCSSO) (Özel Eğitim Öğrencilerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Kısaltmalar ve Kavramlar Sözlüğü)* performans görevini; özel bir becerinin veya standart bir konunun uzmanlığını sergilemek için bir ürün oluşturmak veya bir görevi yerine getirmek amacıyla öğrenciden yerine getirmesi istenen görevlerin tümü olarak tanımlanmaktadır (Elliott ve Roach, 2007).

Performans görevi hazırlanması konusunda öğretmenler şu hususlara dikkat etmelidirler (Butler, McColskey ve O'Sullivan, 2005):

- Öğrenme hedeflerini ölçmenin en uygun yolu, hedeflere uygun performans görevleri belirlenmesidir. Örneğin, temel bilişsel düzeyde öğrenme hedeflerinin ölçülmesinde çoktan seçmeli test daha etkili olurken; becerilerin sergilenmesini gerektiren öğrenme hedeflerinin ölçülmesinde ise performans görevi daha etkili olur.
- Öğrencilerin öğrenme hedeflerine ulaşmak için performans görevi hazırlarken takip edecekleri yönergeler/talimatlar sıraya konmalıdır.
- Öğrenme hedefleri için derecelendirme ölçeği hazırlanmalıdır. Bu ölçekte performans görevi hazırlarken dikkat edilecek ölçütlere yer verilmelidir.
- Öğrencilerin çalışmaya başlamadan önce, bu performans görevine benzeyen çalışmaları görmeleri sağlanarak, öğrenciler performans görevi konusunda hazır hale getirilmelidir.
- Öğretmen öğrencilerin performans görevi çalışmalarını değerlendirmeden önce, öğrenciler aynı derecelendirme ölçeğini kullanarak kendilerini değerlendirmelidirler. Bu sayede öğrencilere geribildirimde bulunmak amacıyla öz değerlendirme fırsatları tanınır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFIGANCE)

Değerlendirme uygulamaları etkili öğrenmenin temelini oluşturması (Rule ve Hallagan, 2006) ve bunun yanında bazı öğretmenler arasında öğrencilerimizi değerlendirebilmemiz için yeterli zamanımız yok, çok meşgulüz gibi yaygın bir anlayışın olması, öğrenme ve değerlendirmede özel etkinliklere ihtiyaç duyulmasına (Heritage ve Bailey, 2006), eğitimde ölçme ve değerlendirme anlayışında son yıllarda köklü değişimlerin yaşanmasına neden olmuştur. Bu çalışmada performans değerlendirme yaklaşımının öğrencilerin başarı ve derse karşı tutumlarına olan etkisi incelenerek sosyal bilgiler öğretmenlerine çeşitli fikirler sunması bakımından önemli olabileceği düşünülmektedir.

Değerlendirme, öğrenmeyi destekleyen ve onu geliştiren bir öğretim süreci olarak görüldüğü için (Shepard, 2000), sosyal bilgiler öğretmenleri öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarına uygun çeşitli performans değerlendirme yöntemlerini kullanmalıdırlar. Bu çalışma ile performans değerlendirme yaklaşımının etkililiği araştırılarak sosyal bilgiler öğretimi alanına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu yönüyle sosyal bilgiler öğretimi ve program geliştirme çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. DENEYSSEL ÇALIŞMA (EXPERIMENTAL STUDY)

3.1. Araştırmanın Deseni (Research Design)

İlköğretim yedinci sınıf sosyal bilgiler dersinde performans değerlendirme yaklaşımının öğrencilerin başarı düzeylerine ve derse yönelik tutumlarına etkisini sınınamaya çalışan bu çalışmada deneysel desen (ön test-son test kontrol gruplu desen) kullanılmıştır.

3.2. Veri Toplama Araçları (Data Collection Tools)

Araştırmada veri toplama aracı olarak "Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Otantik Kâğıt-Kalem Testi" ve "Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır.

Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Otantik Kâğıt-Kalem Testi: Otantik kâğıt kalem testi ile üst düzey zihinsel becerilerin ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu sebeple testte bu amacı gerçekleştirebilecek türden sorulara yer verilmiştir. Otantik Kâğıt Kalem Testi A, B, C, D olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Testin A bölümünde çoktan seçmeli sorulardan oluşan 20 soru bulunmaktadır. Bu sorular ilgili literatür doğrultusunda ve uzman görüşlerine başvurularak hazırlanmıştır. Testin B bölümünde kavram haritası şeklinde hazırlanmış üç soruya yer verilmiştir. Testin C bölümünde de sosyal bilgiler dersinin önemli bir becerisi olan harita yorumlama becerisini ölçmeye yönelik olarak hazırlanmış bir soru bulunmaktadır. İpek yolu haritası verilerek öğrencilerin kısa bir yazı yazmaları istenmiştir. Testin D bölümünde ise, eşleştirmeli iki soruya yer verilmiştir.

Testin içerik ve kapsam geçerliliğinin sağlanması amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Çoktan seçmeli soruların hazırlanması sürecinde otuz adet çoktan seçmeli soru hazırlanarak sekizinci sınıfta öğrenim gören 154 öğrenciye uygulanmıştır.

Madde analizi kapsamında her maddenin ayırt edicilik (R_{jx}) ve güçlük indisleri (P_j) belirlenmiştir. Ayırtedicilik indisi 0.20'nin altında ve 0.80'in üzerinde olan maddeler elenmiştir. Bu analizler sonucunda 20 maddelik çoktan seçmeli soru belirlenmiştir. Çoktan seçmeli soruların güvenilirlik analizi KR-20 alfa değeri hesaplanarak bulunmuştur. Çoktan seçmeli soruların KR-20 alfa değeri 0.80 olarak

bulunmuştur. Testin güvenilirlik katsayısı (0.80) 1.00'a yaklaştığı için testin güvenilirliğinin yüksek olduğu görülmektedir (Karaca, 2008).

Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği: Öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen 21 maddelik Tutum Ölçeği kontrol ve deney grubuna ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Bu testin güvenilirlik katsayısı 0.79 olarak bulunmuştur.

3.3. Deneysel İşlem Basamakları (Experimental Process Steps)

Araştırma sürecinin uygulama aşamaları şu şekilde gerçekleştirilmiştir:

- Çalışma, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Deneysel olarak tasarlanan araştırmanın uygulama bölümü Şubat-Mart aylarında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın uygulama aşaması, haftada üçer saat olmak üzere toplamda beş hafta 15 ders saati süresince deney ve kontrol gruplarında eş zamanlı olmak üzere gerçekleştirilmiştir. Deney grubundaki öğrenciler ders saatleri dışında da grup çalışmaları yapmak için bir araya geldiklerinden öğrencilerin çalışmaları ders saatleri ile sınırlandırılmamıştır. Ders saatleri dışında da öğrenciler aktif bir biçimde çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Çalışma başlamadan ve ön testler uygulanmadan önce deney grubu öğrencilerine yapılacak olan çalışmalar ile ilgili gerekli bilgiler verilmiştir. Ayrıca öğrencilere performans değerlendirme yaklaşımı ile ilgili sunum yapılmıştır. Kontrol grubu öğrencilerine ise, kontrol grubunda oldukları hissedilmemiştir.
- Deney grubundaki öğrenciler dört-beş kişilik gruplara ayrılmıştır. Deney grubunda "Ekonomi ve Sosyal Hayat" ünitesi performans değerlendirme yaklaşımı ile gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda deney grubundaki öğrencilerle yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış ders kitabındaki konular da işlenmiştir. Fakat kontrol grubunda ise performans değerlendirme yaklaşımı uygulanmamıştır. Bu grupla sadece yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış ders kitabı temel alınarak dersler işlenmiştir. Hâlihazırdaki Sosyal Bilgiler ders kitabı yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programında performans değerlendirme tekniklerine yer verilmiştir. Mevcut sosyal bilgiler derslerinde daha çok performans görevi, proje görevi ve öğrenci ürün dosyası gibi performans değerlendirme teknikleri göze çarpmaktadır. Fakat bu çalışmada, deney grubu ile performans değerlendirme yaklaşımının bir türü olan grupla performans değerlendirme tekniği uygulanmıştır. Performans değerlendirme tekniklerinden öz, akran ve grup değerlendirme stratejileri kullanılmıştır. Deney grubunda uygulanan performans değerlendirme teknikleri ile geniş bir grubun öğrencilere geribildirim vermesine olanak sağlanmıştır. Öğrencilerin sergiledikleri performans sadece öğretmenleri tarafından değil, aynı zamanda arkadaşları ve kendileri tarafından değerlendirilmiştir. Bu tekniklerle ilgili formlar araştırmacı tarafından deney grubundaki öğrencilere yoğun bir biçimde uygulanmıştır. Her grup faaliyeti sonrasında öğrenciler ilgili formları doldurarak değerlendirme faaliyetlerine yoğun bir biçimde katılmışlardır. Bu tekniklerin, sınıf içi iletişimi ve grup çalışmasını güçlendireceği düşünülmektedir. Öğrenciler uygulama esnasında sınıf içi değerlendirme çalışmalarına yoğun bir biçimde katıldıkları için

bu durumun öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına ve başarılarına etkisi olabileceği varsayılmaktadır.

- Her iki gruptaki öğrencilere "Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Otantik Kâğıt-Kalem Testi" ve "Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" ön test olarak uygulanmıştır.
- Deney grubundaki öğrenciler gruplara ayrıldıktan sonra, grup performans görevleri verilmiştir. Gruplar kendi aralarında iş bölümü yaparak çalışmalarına başlamışlardır. "Ekonomi ve Sosyal Hayat" ünitesindeki kazanımlara uygun olarak belirlenen performans görevi konuları gruplara dağıtılmıştır. Öğrencilere verilen performans görevleri şunlardır:
 - o Tarımı Etkileyen Faktörler
 - o İpek Yolu
 - o Vakıf Kuruyoruz
 - o Osmanlı'da Medrese
 - o Meslekler
- Öğrenciler konularını kütüphanelerden, internetlerden ve çeşitli kaynaklardan bilgiler toplamışlar, ulaştıkları bilgileri rapor haline getirip grup üyeleri ile paylaşmışlar ve konu üzerinde tartışmalar gerçekleştirmişlerdir. Daha sonra öğrenciler grup olarak hazırladıkları çalışmaları sınıfa sunmuşlardır. Sunum sonrasında ise her gruptaki öğrenciye akran değerlendirme, öz değerlendirme ve grup değerlendirme formu uygulanmıştır. Öğrenciler bu sayede kendilerini, grup arkadaşlarını ve gruplarını performanslarını değerlendirme imkânı bulmuşlardır. Çalışmaların sonunda ise ortaya konulan ürünler öğretmen tarafından değerlendirilmiştir.
- Deney grubundaki öğrenciler çalışma süresince yaptıkları çalışmaları ve ortaya koydukları ürünleri ürün dosyalarında saklamışlardır. Ürün dosyalarına ayrıca değerlendirme formlarını da yerleştirmişlerdir. Öğrencilerin grup olarak ortaya koydukları somut ürünlerden bazıları; ipek yolu afişi, Türkiye'de tarım posterleri, meslekleri tanıyalım slaytı, araştırma günlükleri, vakıf gazetesidir. Öğrencilerin hazırladıkları bu ürünler bütün öğrenciler tarafından incelenmiş, tartışılmış, puanlanmış ve derecelendirilmiştir. Akran grubunun yaptığı bu değerlendirmenin yanında araştırmacı öğretmen tarafından ayrıca değerlendirme yapılmıştır. Öğrencilerin yaptıkları çalışmalara ve ürünlere yönelik araştırmacı öğretmen, rehber görevi yüklenmiş, ders içi ve dışında gerekli olan yerde uygun şekilde yönlendirmeler ile gerekli olan yardımları yapmıştır.
- Beş haftalık uygulama sonunda deney ve kontrol gruplarına eş zamanlı olarak "Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi Otantik Kâğıt-Kalem Testi" ve "Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" test tekrarı yöntemiyle son test olarak uygulanmıştır.

3.4. Araştırma Grubu (Research Group)

Araştırma, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Erzurum ili Palandöken ilçesinde bulunan random yöntemi ile seçilmiş İbn-i Sina İlköğretim Okulu yedinci sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunda 46 öğrenci yer almıştır. Bu öğrencilerden 23'ü deney, 23'ü kontrol grubundadır. İbn-i Sina İlköğretim Okulu'ndan 7/C sınıfı deney, 7/D sınıfı ise kontrol grubu olarak atanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Otantik Kâğıt-Kalem Testi ve Tutum Ölçeğinden elde edilen veriler SPSS 16.0 isimli bilgisayar istatistik programına aktarılmıştır.

ve tüm testlerin istatistiksel değerlendirmeleri bu program aracılığı ile yapılmıştır. Kontrol ve deney gruplarının ön uygulamaları ve son uygulamaları t-testi ile karşılaştırılmış, anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR (FINDINGS AND COMMENTS)

Araştırmanın başlangıcında, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin "Ekonomi ve Sosyal Hayat" ünitesine ilişkin bilgi seviyeleri arasında fark olup olmadığını belirleyebilmek için uygulanan ön testten alınan puanların, bağımsız gruplar için t-testi analiz sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Kontrol ve deney gruplarında yer alan öğrencilerin başarı ön test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar için t-testi sonuçları
(Table 1. The t-test results for independence groups about the success pre-test scores of students in the experimental and control groups)

Grup	n	\bar{X}	df	t	P
Kontrol	23	36,48	44	,440	,662
Deney	23	38,70			

Tablo 1 sonuçları, kontrol ve deney gruplarında yer alan öğrencilerin, başarı ön test puanları arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığını ortaya koymaktadır ($t=0,440$; $p>,05$). Bu verilere göre, kontrol ve deney grubunda yer alan öğrencilerin deneysel çalışma öncesi ön test puanları benzerlik göstermektedir. Bu durumda, deney ve kontrol grubunun uygulamaya başlamadan önce konu ile ilgili başarı düzeylerinin eşit olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Kontrol grubu'nda yer alan öğrencilerin akademik başarı ön test- son test puanlarına ilişkin bağımlı gruplar için t-testi sonuçları

(Table 2. The t-test results for dependent groups about the academic success pre-test post-test scores of students in the control groups)

Ölçüm	n	\bar{X}	df	t	P
Ön test	23	36,48	22	8,544	,000
Son test	23	47,87			

Kontrol grubuna ön test ve son test olarak uygulanan başarı testi sonuçlarının gösterdiği gibi yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış ders kitabı temelli öğretim yönteminin başarıyı arttırıcı bir etkisi bulunmaktadır ($t=8,544$; $p<,05$). Bu da kontrol grubuna uygulanan yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış ders kitabı temelli öğretim yönteminin öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki başarılarını anlamlı bir düzeyde arttırdığını göstermiştir (Tablo 2).

Tablo 3. Deney grubu'nda yer alan öğrencilerin akademik başarı ön test-son test puanlarına ilişkin bağımlı gruplar için t-testi sonuçları

(Table 3. The t-test results for dependent groups about the academic success pre-test post-test scores of students in the experimental groups)

Ölçüm	n	\bar{X}	df	t	P
Ön test	23	38,70	22	15,043	,000
Son test	23	62,09			

Deney grubuna "Ekonomi ve Sosyal Hayat" ünitesinde uygulanan sosyal bilgiler başarı ön test ve son test puanları arasında son test

lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t=15,043$; $p<,05$). Bu da deney grubuna uygulanan performans değerlendirme yönteminin öğrencilerin akademik başarılarına olumlu yönde katkı sağladığını göstermiştir. Uygulanan performans değerlendirme uygulamaları başarıyı artırmıştır (Tablo 3).

Tablo 4. Kontrol ve deney gruplarında yer alan öğrencilerin başarı son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar için t-testi sonuçları (Table 4. The t-test results for independence groups about the success post-test scores of students in the experimental and control groups)

Grup	n	\bar{X}	df	t	P
Kontrol	23	47,87	44	2,559	,014
Deney	23	61,65			

Tablo 4'ten elde edilen verilerde görüldüğü gibi, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin "Ekonomi ve Sosyal Hayat" ünitesinin işlenmesi sonucunda uygulanan son testlerden elde ettikleri puanları arasında deney grubu lehine anlamlı düzeyde bir farklılığın meydana geldiği belirlenmiştir ($t=2,259$; $p<,05$). Deney grubunun son test puan ortalaması ile kontrol grubunun son test puan ortalaması arasında, deney grubu lehine 13,78 puanlık bir anlamlı fark bulunmaktadır. Bu sonuçlara göre; deney grubuna uygulanan performans değerlendirme yönteminin, kontrol grubuna uygulanan ders kitabı temelli öğretim yöntemine göre başarı düzeylerini arttırmada daha etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Kontrol ve deney gruplarında yer alan öğrencilerin tutum ön test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar için t-testi sonuçları (Table 5. The t-test results for independence groups about the attitude pre-test scores of students in the experimental and control groups)

Grup	n	\bar{X}	df	t	P
Kontrol	23	70,13	44	,727	,471
Deney	23	71,70			

Tablo 5'deki istatistiksel veriler, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin, sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ön test puanları arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır ($t=0,727$; $p>,05$). Bu verilere göre, öğrencilerin deneysel çalışma öncesi tutum ön test puanları benzerlik göstermektedir. Bu durumda, kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının birbirine yakın seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 6. Kontrol grubu'nda yer alan öğrencilerin tutum ön test-son test puanlarına ilişkin bağımlı gruplar için t-testi sonuçları (Table 6. The t-test results for dependent groups about the attitude pre-test post-test scores of students in the control groups)

Ölçüm	n	\bar{X}	df	t	P
Ön test	23	70,13	22	,361	,722
Son test	23	69,91			

Tablo 6 verilerine göre, kontrol grubunun sosyal bilgiler dersine karşı tutum ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=0,361$; $p>,05$). Bu da kontrol grubuna uygulanan ders kitabı temelli öğretim yöntemlerinin öğrencilerin sosyal bilgiler

dersine yönelik tutumlarını anlamlı bir düzeyde arttıramadığını göstermiştir.

Tablo 7. Deney grubu'nda yer alan öğrencilerin tutum ön test-son test puanlarına ilişkin bağımlı gruplar için t-testi sonuçları
(Table 7. The t-test results for dependent groups about the attitude pre-test post-test scores of students in the experimental groups)

Ölçüm	n	\bar{X}	df	t	P
Ön test	23	71,70	22	2,453	,023
Son test	23	72,65			

Tablo 7 sonuçları, deney grubunun sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ön test ve son test puanları arasında son test lehine anlamlı bir fark bulunduğunu göstermektedir ($t=2,453$; $p<,05$). Bu da deney grubuna uygulanan performans değerlendirme yönteminin öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı tutumlarını olumlu yönde arttırdığını göstermiştir.

Tablo 8. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin tutum son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar için t-testi sonuçları
(Table 8. The t-test results for independence groups about the attitude post-test scores of students in the experimental and control groups)

Grup	n	\bar{X}	df	t	P
Kontrol	23	69,913	44	1,302	,200
Deney	23	72,652			

Tablo 8 verilerine göre, deney ve kontrol gruplarının sosyal bilgiler dersine yönelik tutum son test puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,301$; $p>,05$). Bu sonuca göre; uygulama sonrasında öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına, deney grubuna uygulanan performans değerlendirme yöntemi ile kontrol grubuna uygulanan ders kitabı temelli öğrenme yönteminin aynı etkiye sahip olduğu belirtilebilir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ (DISCUSSION AND CONCLUSION)

Performans değerlendirme yaklaşımı ile ders kitabı temelli öğrenme yaklaşımlarının başarı ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutuma etkisinin karşılaştırıldığı araştırmada, deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre başarılarının daha fazla arttığı görülmektedir. Performans değerlendirme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarını artırmada etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç, Karakuş (2006)'un *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yapıcı Öğrenme ve Otantik Değerlendirme Yaklaşımlarının Öğrencilerin Akademik Başarı, Kalıcılık ve Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi* adlı doktora tezinde elde ettiği sonuçlarla paralellik göstermektedir. (DiMartino ve diğerleri, 2007)'ne göre performans değerlendirme, otantik değerlendirme, performans dayalı değerlendirme veya alternatif değerlendirme olarak da bilinmektedir.

Hem deney hem de kontrol grubundaki öğrencilerin ön test ve son testlerindeki başarılarını anlamlı derecede arttırdıkları görülmüştür. Bu sonuçlar, performans değerlendirme ve ders kitabı temelli öğrenme yaklaşımı ile sosyal bilgiler dersleri işlemenin öğrencilerin akademik başarılarını geliştirdiği şeklinde yorumlanabilir. Ancak performans değerlendirme yaklaşımının başarıya olan etkisinin daha çok olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak, performans değerlendirmede öğrencilerin hem kendi kendilerini değerlendirme fırsatı bulmaları hem

de sınıftaki arkadaşlarını ve çalışmalarını değerlendirmeleri olarak görülebilir. Grup halinde çalıştıklarından dolayı başarılarının arttığı söylenebilir. Ayrıca çalışma sonrasında arkadaşları ve öğretmenleri tarafından çalışmalarının ve ürünlerinin değerlendirileceğini bilmelerinin başarılarını artırmada etkili olduğu ifade edilebilir.

Literatüre bakıldığında (Örneğin, Arter ve Sittings, 1992; Avery, 1999; Bıçak, 2008; Çepni, 2008; Enger ve Yager, 1998; Fadel, Pasnik ve Honey, 2007) performans değerlendirme yaklaşımının oldukça etkili olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar da bu bilgilerle örtüşmektedir.

Kuşkusuz öğrenciler sevdikleri ve ilgi duydukları derslerde daha başarılı olmaktadır. Bu çalışmada performans değerlendirme yaklaşımının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına olumlu etki yaptığı sonucuna varılmıştır. Fakat ders kitabı temelli öğrenme yaklaşımı ile eşit etkiye sahip olduğu görülmüştür. Sosyal bilgiler dersine yönelik tutuma etkileri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

6. ÖNERİLER (SUGGESTIONS)

Bu çalışmada performans değerlendirme yaklaşımı, derse yönelik tutuma karşı olumlu etkiler gösterdiği için özellikle ilköğretim öğretmenleri tarafından kullanılabilir.

Performans değerlendirme yönteminin öğrenci başarısını arttırmak için diğer sosyal bilgiler ünite ve konularında da kullanılması faydalı olabilir. 21.yüzyılın gerektirdiği bilgi ve beceriyi öğrencilerimize sadece ders kitabı temelli ve geleneksel ölçme-değerlendirme anlayışı ile kazandırmanın pek mümkün olmadığı bir gerçektir. Bu nedenle, geleneksel değerlendirme yaklaşımları yanında öğrencinin performansının da değerlendirilmesini esas alan çeşitli etkinlikler tercih edilmeli ve uygulanmalıdır.

Bu çalışmada performans değerlendirme tekniklerinden grup performans görevi, öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirme teknikleri uygulanmıştır. İleride bu konuda yapılacak çalışmalarda da, başka tekniklerin etkisi araştırılabilir. Performans değerlendirmenin diğer derslere, ortaöğretim ve yükseköğretim gibi farklı eğitim kademelerine olan etkisi de araştırılabilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Arter, J.A. and Sittings, R.J., (1992). Performance Assessment in Education. American Educational Research Association. San Fransisco.
2. Avery, P.G., (1999). "Authentic Assessment and Instruction". Social Education. 63(6):68-373.
3. Berryman, L. and Russell, D.R., (2001). "Portfolios Across The Curriculum: Whole School Assessment in Kentucky". The English Journal. 90(6):76-83.
4. Bıçak, B., (2008). "Performans Değerlendirme". Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. (Editör: Serdar ERKAN ve Müfit GÖMLEKSİZ). Nobel Yayın. Ankara.
5. Butler, S.M., McColskey, W., and O'Sullivan, R., (2005). "How to Assess Student Performance in Science: Going Beyond Multiple-Choice Tests". Third Edition, 2005 Associated with the School of Education, University of North Carolina at Greensboro.
6. Çepni, S., (2008). "Performansların Değerlendirilmesi". Ölçme ve Değerlendirme (Editör: Emin Karip). Pegem Akademi Yayınları. Ankara.

7. Dimartino, J., Castaneda, A., Brownstein, M., and Miles, S., (2007). "Authentic Assessment". Principal's Research Review. Vol.2. Issue 4:1-8.
8. Elliott, S.N. and Roach, A.T., (2007). "Alternate Assessments of Students with Significant Disabilities: Alternative Approaches. Common Technical Challenges". Applied Measurement In Education. 20(3), 301-333.
9. Enger, S.K. and Yager, R.E., (1998). The Iowa Assessment Handbook. ERIC Document Reproduction Service No: Ed 424286.
10. Fadel, C., Honey, M., Pasnik, S., (2007). Assessment in the Age of Innovation Education Week, 26(38), 34, 40.
11. Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H., (2007). "Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar". Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 33:135-145.
12. Heritage, M. and Bailey, A.L., (2006). "Assessing to Teach: An Introduction". Educational Assessment, 11 (3 and 4), 145-148. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
13. Herman, J.L., Aschbacher, P.R., and Winters, L., (1992). A Practical guide to alternative assessment. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
14. Hill, P., Brown, T., Rowe, K., and Turner. R., (1996). Establishing comparability of Year 12 School-based Assessments. Australian Journal of Education. Melbourne: Centre for Applied Educational Research.
15. Karaca, E., (2008). "Ölçme ve Değerlendirmede Temel Kavramlar". Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme (Editör: Serdar Erkan ve Müfit Gömleksiz). Nobel Yayınları. Ankara.
16. Khattri, N., Reeve, A L., and Adamson, R.J., (1997). Assessment of Student Performance: Studies of Education Reform. Washington DC. Pelavin Research Institute.
17. Lewis, T., (1996). Moderation Procedures and the Maintenance of Assessment Standards. In H. Goldstein & T. Lewis (Eds.), Assessment-Problems, Developments and Statiscial Issue: A Volume of Expert Contributions. pp. 95-107. Chichester: John Wiley & Sons.
18. MEB., (2005). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. Ankara.
19. _____, (2006). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html (20.10.2008).
20. Messick, S., (1994). "The Interplay of Evidence and Consequences of the Validation of Performance Assessments". Educational Researcher. 23. pp. 13-23.
21. OECD., (1996). Curriculum Refom: Assessment in Question. Paris: Organization for Economic Cooperation and Development.
22. Öztürk, C., Acun, İ., Akengin, H., Ata, B., Baysal, N.Z., Demircioğlu, İ.H. Doğanay, A., Gültekin, M., Kabapınar, Y., Karabağ, G., Tekindal, S., Yanpar, T., Yaşar, Ş. ve Yel, S. (2007). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Pegem Yayıncılık. Ankara.
23. Rule, A.C. Hallagan, J.E., (2006). "Algebra Rules Object Boxes as an Authentic Assessment Task of Preservice Elementary Teacher Learning in a Mathematics Methods Course". Annual Conference of the New York State Association of Teacher Educators (NYSATE) in Saratoga Springs, NY, April 28.
24. Saranchuk, R.E., (1998). The Assessment-Curriculum Relationship: Consequences for Teacher Instruction and Student Assessment. Teaching and Learning Ontario Institute for Studies in Education of the University of Toronto.

25. Shepard, L.A., (2000). "The Role of Assessment in a Learning Culture". *Educational Researcher*, 29(7): 4-14.
26. Wiggins, G., (1990). *The Case for Authentic Assessment*. ERIC Clearinghouse on Tests Measurement and Evaluation Washington DC., American Institutes for Research Washington DC.
27. Williams, A.D., (1998). *Documents Children's Learning: Assessment And Evaluation In The Project Approach*. University of Alberta. Edmonton. Alberta.